

нінгових занять, передбачено здійснювати у Журналі обліку поточної успішності (по типу модульного контролю). При цьому, отримана оцінка є складовою загальної оцінки поточної успішності кожного студента (5 балів із 40).

М. Й. Хорунжий, канд. екон. наук, професор
кафедри економіки агропромислових формувань

ТРЕНІНГ ЯК ФАКТОР ЯКОСТІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ

Підготовка економічних кадрів відповідно до вимог Болонської конвенції потребує докорінної перебудови навчального процесу, відходу від традиційних, усталених упродовж десятиріч форм проведення лекційних і практичних занять. На передній план виходить необхідність навчити студента економічно мислити, аналізувати складні соціально-економічні явища, робити науково обгрунтовані висновки, тобто потрібно прищепити любов і потяг до самостійної роботи.

Це завдання є досить актуальним для будь-якої спеціальності нашого університету.

Однією з найефективніших форм активізації навчання, надання навчальному процесу практичного спрямування є тренінг. У простому розмінні тренінг — це набуття студентом практичних навичок по проектуванню і побудові певної економічної системи. Щоб цього досягти, потрібно мати відповідні теоретичні знання, досконало володіти методами аналізу, прогнозування і узагальнення результатів. Отже, тренінг слід розглядати не лише і не тільки як спосіб відтворення набутих знань і навичок, а радше як засіб продукування власної думки, ідеї, формування на цій основі певної завершеної системи, конструкції чи концепції.

Саме з такими вимогами побудований тренінг для студентів IV курсу спеціалізації «Економіка агропромислових формувань» з дисципліни «Організація агропромислового комплексу». Проводиться тренінг в останню декаду квітня, тобто тоді, коли практично вивчено вже три чверті курсу «Організація агропромислового комплексу». Слід зазначити, що в розпорядженні студентів є підручник аналогічної назви та навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. До початку тренінгу студенти вже пройшли основний масив теоретичного матеріалу, виконали завдання семінарських занять, а також розв'язали задачі та ситуа-

ційні вправи, що призначені для самоконтролю знань (по 30—50 на кожную тему дисципліни). Таким чином, студент, що працював сумлінно на протязі семестру, цілком підготовлений до участі в тренінгу та вирішенні тих завдань, які ставляться перед ним.

Завдання тренінгу зводиться до того, щоб виробити практичні підходи до обґрунтування потреби та організаційної побудови певного агропромислового формування (структури, системи комплексного продуктового спрямування).

Мета тренінгу. В агропромисловому виробництві одним із принципів і найскладніших організаційних питань є узгодження інтересів, і насамперед економічних, між учасниками інтеграційного процесу (незалежно від того, яким є (буде) його виробниче спрямування).

Нормальне, а значить і ефективне функціонування агропромислових формувань базується на принципах *зворотного зв'язку*, під яким слід розуміти технологічні, організаційні та економічні вимоги галузі-споживача до галузі-виробника (постачальника). Цей принцип передбачає як базову основу і неодмінну умову *узгодження інтересів* усіх учасників інтеграційного процесу. Політика узгоджень — це не що інше як практика переговорів (погоджень), як інструмент прийняття раціональних рішень при розміщенні і організації інтегрованого виробництва і розподілі ресурсів та кінцевого результату (продукції чи прибутку). Для АПК, де функціонують десятки різноманітних галузей і видів діяльності, узгодження дій і помислів стає одним із вирішальних факторів ринкової адаптації. На стиках галузей у результаті відомчих бар'єрів та вузькогалузевого економічного егоїзму утворюються серйозні розриви, які, з одного боку, порушують нормальну діяльність підприємства, а з другого — викликають диспропорції між обсягами сировинних ресурсів, які постачає аграрний сектор, і потужностями переробних та торговельних підприємств.

Тренінг з цієї проблеми і має на меті вузькогалузеві інтереси вирішальних фігур завершальної стадії технологічного процесу агропромислового виробництва (аграрний сектор, переробна галузь, торгівля кінцевим продуктом) об'єднати єдиним, спільним інтересом агропромислового формування на основі узгодження найбільш принципівих та спірних питань.

Організація тренінгу. Щоб забезпечити ефективний результат тренінгу та активну участь в ньому студентів, академічна група поділяється на 4 робочі (творчі) підгрупи за таким конкретно цільовим спрямуванням:

- виробники сировини;
- переробники сировини;
- торгівля кінцевим продуктом.

Алгоритм тренінгу будується за такою схемою:

- студенти на свій розсуд обирають конкретний вид кінцевої продукції АПК (молочні та м'ясні продукти, кондитерські вироби і цукор, фрукто-овочепродукти тощо);

- в основу подальшої роботи кладеться віртуальна форма організації агропромислового формування, яке має на меті за рахунок інтеграції зусиль виробників сировини, її переробників і торгівлі забезпечити не лише локальні потреби в кінцевому продукті АПК, а й створити відповідний товарний фонд для участі в ринкових операціях;

- як вузлове питання, що потребує ретельного узгодження економічних інтересів, студентам видається матриця вимог кожного учасника інтеграційного процесу до продукту і сировини (в основу кладеться принцип зворотного зв'язку як вимога агропромислового виробничого циклу);

- кожна робоча група формує свої конкретні вимоги щодо суті економічного інтересу і викладає їх у письмовому вигляді;

- після сформованих у такий спосіб вимог (інтересів) робочі групи здійснюють їх узгодження;

- як підсумок всієї роботи по узгодженню інтересів всі робочі групи:

- обирають ту чи іншу форму агропромислової інтеграції при дотриманні як обов'язкового принципу створення продуктової вертикалі;

- обґрунтовують принцип і метод (спосіб) розподілу між учасниками інтегрованого виробництва кінцевого результату (чи то виручки від продажу продукції, чи прибутку, а чи самого кінцевого продукту);

- письмово оформляють результати тренінгу.

Оцінювання результатів тренінгу. В основу оцінки кладеться якість виконаної роботи кожною робочою групою та ступінь участі в ній кожного студента.

Оцінка результатів участі в тренінгу є складовою частиною поточного контролю знань.

Методичне забезпечення тренінгу. Для полегшення пошукової діяльності робочих (творчих) груп пропонуються такі методичні та методологічні матеріали:

Блок 1. Матриця економічних інтересів учасників інтеграційного процесу (переговорів) та 7 допоміжних схем, що дають мож-

ливість чіткіше обґрунтувати ринкову позицію кожного учасника переговорів.

Блок 2. Агропромисловий виробничий цикл та важливість орієнтації на нього при узгодженні економічних інтересів, що представлені на 8 схемах.

Блок 3. Ресурсне забезпечення агропромислового виробництва, обґрунтування чого сприяє матеріал 4 схем.

Блок 4. Організаційні засади створення агропромислового формування як продукту узгодження економічних інтересів. Механізм цього процесу ілюструється на 8 схемах.

Блок 5. Варіанти (способи) механізму взаєморозрахунків (розподілу кінцевого результату) між учасниками агропромислового формування, які подані на 3 схемах.

Таке організаційно-методичне забезпечення тренінгу дає можливість кожному студенту набуті теоретичні знання та практичні навички трансформування в конкретні кроки по обґрунтуванню і створенню агропромислової структури відповідного продуктового спрямування.

М. С. Царьов, канд. екон. наук, доцент,
А. В. Мазур, асистент
кафедри обліку, аналізу та аудиту в АПК

ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ТРЕНІНГУ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ПРОФЕСІЙНИХ КАДРІВ З ОБЛІКУ І АУДИТУ

В загальному аспекті *ТРЕНІНГ* — це *система вправ з метою відпрацювання максимальної працездатності та підготовка до випробувань, це спеціальний тренувальний режим. В університетській освіті тренінги можуть слугувати як система навчання і підготовки професійних кадрів для відтворення цілісного феномена професійної майстерності з конкретного виду професійної діяльності.*

Комплексний тренінг з спеціальності 8106 магістерської програми «Облік і аудит в управлінні підприємствами АПК» охоплює всі основні дисципліни, що формують спеціаліста магістерського рівня з бухгалтерського обліку, а саме: «Організація бухгалтерського обліку», «Бухгалтерський облік (фінансовий облік I, фінансовий облік II)», «Звітність підприємства (фінансова, податкова, статистична)», «Державний фінансовий контроль», «Аудит», «Управлінські інформаційні системи».

МЕТА комплексного тренінгу подати студентам магістерської програми теорію та практичні аспекти створення, організації і